

УДК 926.62 (477.83)

Андрій Гречило

СИМВОЛИ ЖИДАЧІВСЬКОГО РАЙОНУ

Досліджуються територіальні символи Жидачівського району, їх витоки, еволюція, сучасні герб та прапор району.

Жидачівський район Львівської області у сучасних межах сформувався в грудні 1966 р. Утворено його 4 грудня 1939 р. з частини території колишнього Жидачівського повіту Станіславівського воєводства і включено до складу Дрогобицької області. Після ліквідації цієї області 1959 р. і приєднання земель Журавнівського району увійшов до складу Львівської області. А 1962 р. до нього приєднано й територію колишнього Ходорівського району.

Місто Жидачів згадується в джерелах ще з XII ст. Воно постійно було важливим адміністративним і торговим центром, від XIV ст. користувалося магдебурзьким правом і вживало власного герба, відомого з міських печаток XVI – початку XX ст., на якому зображені три елементи, схожі на щит, чересло від плуга та соляну кулю¹. Жидачівський повіт, який входив до складу Львівської землі Руського воєводства, за ухвалою сейму 1676 р. отримав право використовувати власний символ – у синьому полі три золоті леви: один над одним². Очевидно, що цей сюжет і за змістом, і за колористикою тісно пов'язаний з давнім гербом Руського воєводства і Львівської землі, відомим ще з часів Руського королівства (Галицько-Волинської держави), – золотого лева, що спинається у синьому полі на скелю. Повітовий знак функціонував до 1-го розподілу Речі Посполитої 1772 р., внаслідок якого Галичину включено до Австрійської монархії. У міжвоєнний період XX ст., коли західноукраїнські землі захопила Польща, були намагання використати давній символ Жидачівщини у територіальних гербах нових адміністративно-територіальних утворень, але ці спроби завершилися на стадії проектних пропозицій і їх до практичної реалізації не доведено.

Протягом т.зв. «радянського» періоду про давній територіальний знак згадували в різних публікаціях, але постійно помилково трактували його як герб міста Жидачева³.

Відновлення історичного знака відбулося лише після розпаду СРСР і проголошення незалежності України. Оскільки чинне законодавство передбачає право адміністративних районів на використання власних символів, то Жидачівська районна рада звернулася у березні 2003 р. до центрального відділення Українського геральдичного товариства з проханням підготувати пропозиції щодо герба та прапора району. На підставі загальних рекомендацій сучасного місцевого герботворення⁴ було опрацьовано й запропоновано на розгляд Жидачівської районної ради проекти символів району (автор проектів А. Гречило).

Герб Жидачівського району: у синьому полі три крокуючі золоті леви з червоними язиками, один над другим.

Великий герб Жидачівського району: щит з гербом району підтримують з обох боків двоє золотих левів з повернутими назад головами з червоними язиками; щит увінчано золотою територіальною короною, під щитом – синя стрічка з золотим написом «Жидачівський район».

Прапор Жидачівського району: прямокутне полотнище, зі співвідношенням сторін 2:3, розділене вертикально на два рівновеликі поля – від древка синє, на якому 3 крокуючі (у сторону древка) жовті леви з червоними язиками, з вільного краю – жовте поле.

Рішенням № 104 від 8 травня 2003 р. Жидачівська районна рада IV скликання на VII (позачерговій) сесії затвердила символи району.

У великому гербі два леви-щитотримачі засвідчують належність району до Львівської області. Щит герба може увінчувати стилізована золота геральдична територіальна корона, що вказує на належність знака саме району та характеризує його рослинність (зубці корони вирішені у формі листків дуба та липи) – такі корони вже затверджені в гербах низкою районних рад як елементи єдиної геральдичної системи. Таким чином, символи

району відображають природні особливості, історичну і сучасну символіку краю, вказують на його адміністративний статус.

Герб може використовуватися у різних випадках або тільки у щиті, або також із територіальною короною та стрічкою з назвою району. Великий герб застосовується перш за все районною радою (скажімо, на різних грамотах, бланках, урочистих листах, на в'їзних знаках, на сувенірних значках), на штандартах найвищих посадових осіб району (голови ради та голови районної державної адміністрації), а також в інших випадках – з дозволу районної ради. Прапор (розміром 1 x 1,5 м, чи іншим, зі збереженням пропорцій) може вживатися всіма державними установами, органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями чи окремими громадянами. Відповідно до чинного законодавства за використання символів району у комерційних цілях (з дозволу райради) здійснюються відрахування з прибутку у місцевий бюджет.

1. Детальніше про це див.: Гречило А., Савчук Ю., Сварник І. Герби міст України (XIV – першої половини XX ст.). – К., 2001. – С. 139–140.

2. Niesiecki K. Herbarz Polski. – Lipsk, 1839. Т. I. – S. 173–174.

3. Див. хоча б: Історія міст і сіл Української РСР: Львівська область. – К., 1968. – С. 324; Набитович Г., Набитович І. Герб древнього Жидачева // Радянський шлях. – 1989. – 6 квіт.; Лаба В. Герби міст Жидачівщини // Радянський шлях. – 1989. – 14 верес.

4. Див.: Гречило А. Методичні рекомендації з питань геральдики і прапорництва областей, районів, районів у містах та територіальних громад міст, селищ і сіл (територіальна та муніципальна символіка) // Знак. – Ч. 23. – 2001. – С. 8–9.

Andriy Grechylo

SYMBOL OF ZHYDACHIVR DISTRICT

The article is dedicated to history of creation the new territorial symbols in Zhydachiv rayon (Lviv oblast). Rayon council adopted in 2003 new coats of arms and flag of district, based on historical sign of former Zhydachiv land, known since 1676.